

Roman Buchta

"Katecheza w Kościele i dla Kościoła" (Częstochowa 20–21 IX 2005 r.)

Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne 39/1, 250-252

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. ROMAN BUCHTA

„Katecheza w Kościele i dla Kościoła”

(Częstochowa 20–21 IX 2005 r.)

W dniach 20–21 IX 2005 r. odbyło się w Częstochowie doroczne sympozjum wykładowców katechetyki, poświęcone tematyce katechezy w Kościele i dla Kościoła. Miejszem obrad było gościnne Centrum Duchowości Księży Jezuitów.

Uroczystego otwarcia dokonał ks. prof. dr hab. Roman Murawski (Warszawa). Wprowadzając zebranych w tematykę sympozjum, dokonał on podsumowania minionego roku akademickiego w aspekcie rozwoju i osiągnięć Sekcji Wykładowców Katechetyki. Wskazując na motywy doboru tematyki sympozjum, podkreślił konieczność wyraźnego uwypuklenia eklezjalnego wymiaru katechezy, która to, odbywając się w warunkach szkolnych, może zatracić w odczuciu tak katechizowanych, jak i samych katechetów swój podstawowy eklezjalny wymiar. Podkreślono również potrzebę właściwej recepcji i ukazania w środowisku katechetycznym *Kompendium Katechizmu Kościoła katolickiego*, ogłoszonego przez papieża Benedykta XVI.

Pierwszym prelegentem w sesji przedpołudniowej był ks. dr hab. Andrzej Czaja (Opole), który w wystąpieniu pt. „Aktualne samorozumienie Kościoła wezwaniem dla katechezy” zaakcentował nagłą potrzebę przyswojenia sobie przez katechetów wizji samoświadomości Kościoła, bez której nie da się owocnie spełniać zadań katechetycznych. Przedstawiając sugestie mogące wspomóc proces pogłębiania świadomości eklezjalnej, uwypuklił konieczność ciągłego wyjaśniania katechizowanym sensu boskiego pochodzenia Kościoła i jego dobrodziejstw. W tym celu należy im bez uproszczeń pokazywać wyjątkowość jego natury, wyjaśniać, na czym polega równość i zróżnicowanie jego członków, a także uwzględniać w ramach przekazu orędzia nowe znaki czasu.

Szczególnym momentem tegorocznego sympozjum było wręczenie Księgi Jubileuszowej ks. prof. dr hab. Romanowi Murawskiemu. Inicjatywa, podjęta przez liczne grono uczniów ks. prof. Murawskiego, miała na celu uhonorowanie 75. rocznicy urodzin Jubilata, 50. rocznicy przyjęcia święceń kapłańskich oraz 40-lecia pracy naukowej. Uroczystego wręczenia Księgi dokonał w imieniu autorów oraz wszystkich zgromadzonych ks. bp dr Kazimierz Nycz, który przewodniczył też sprawowanej Eucharystii. Nawiązując do tematyki obrad, ks. bp. Nycz podkreślił konieczność doprowadzenia katechizowanych do pełni życia w Kościele, co możliwe jest poprzez stworzenie im autentycznego doświadczenia wspólnoty wierzących.

Podczas sesji popołudniowej jako pierwszy z prelegentów zabrał głos ks. prof. dr hab. Roman Murawski. W swoim wystąpieniu poświęconym omówieniu *Kompendium Katechizmu Kościoła katolickiego*, ogłoszonego przez Benedykta XVI w dniu 28 VI 2005 r., ukazał genezę powstania dokumentu oraz podstawowe idee, jakie towarzyszyły jego twórcom. Wyjaśniając naturę dzieła, wskazał, iż

jego celem nie jest zastąpienie *Katechizmu Kościoła katolickiego*, lecz jest ono pewnego rodzaju vademecum wiary, które tak w swej strukturze, jak i w treści odzwierciedla *Katechizm* stąd, nie może być postrzegane w oderwaniu od niego. Charakterystycznym rysem *Kompedium...*, jest również jego forma dialogowa, sprzyjająca przystępności treści oraz użycie w nim obrazu dla wzmocnienia przekazu treści. Zdaniem papieża, obrazy zaczerpnięte z bogatej tradycji chrześcijańskiej niosą w sobie to samo boskie orędzie, które Pismo Święte głosi słowami. Dokument nie zawiera szczegółowych wskazań dotyczących jego zastosowania w praktyce katechetycznej, a zatem muszą one zostać wypracowane przez uczących.

W ramach sympozjum zostało również przewidziane wystąpienie pani mgr Grażyny Płoszajskiej, która podjęła się prezentacji spraw dotyczących „Nauki religii postrzeganej z MEN”. W wystąpieniu poruszono kwestię właściwego doboru kadry katechetycznej przez stosowne organy kościelne oraz troski o rozwój zawodowy i stałą formację duchową osób zaangażowanych w nauczanie religii.

Wystąpienie ks. dr. hab. Andrzeja Offmańskiego (Szczecin), zatytułowane „Młodzież a Kościół. Relacje młodzieży do Kościoła”, zainspirowane zostało podstawowym pytaniem: „Czego młodzież oczekuje dziś od Kościoła i co Kościół może jej dać?”. Kreśląc zasadnicze rysy społeczno-kulturowe młodzieży, prelegent zaznaczył, że prowadzone badania nie dają nam spójnego obrazu współczesnej młodzieży. Różne wyniki prowadzonych sondaży diagnostycznych nie upoważniają nikogo do autorytarnych wypowiedzi. Pomimo istniejących różnic, można jednak postawić tezę, że wśród wielu przyczyn wpływających na spadek identyfikacji młodych ze wspólnotą Kościoła wskazać można brak istniejącego niegdyś elementu kontestacji wobec struktur państwa totalitarnego. Obecnie przynależność do wspólnoty Kościoła powinna być postrzegana w większym stopniu jako wynik osobistej decyzji młodego człowieka niż jako skutek społecznych uwarunkowań. Pluralizm kulturowy rodzi potrzebę uznania „różności” młodzieży, jako szczególnej wartości dzisiejszego katechizowanego. Dlatego też katechizujący powinni wyzbyć się uprzedzającego oceniania wobec powierzonych im wychowanków i – pomimo licznych trudności – podejmować ciągle na nowo wysiłek zaszczepienia w młodych poczucia przynależności do Kościoła.

Ostatnim punktem pierwszego dnia obrad była prezentacja i omówienie nowych publikacji katechetycznych oraz licznych pomocy dydaktycznych, przygotowanych przez członków Sekcji Wykładowców Katechetyki.

Drugi dzień obrad rozpoczęto Eucharystią, sprawowaną pod przewodnictwem ks. bp. dr. Romana Marcinkowskiego, który rysując w swoim słowie obraz ówczesnych słuchaczy Jezusa, wykazał ich podobieństwo do dzisiejszego młodego odbiorcy Ewangelii, często zagubionego w złożonej rzeczywistości świata i pozbawionego poczucia realnych perspektyw osobistego rozwoju. W takim kontekście, podkreślił kaznodzieja, należy upatrywać nie tylko rolę, zadanie, ale i szanse owocności prowadzonej katechezy.

W dalszej części sympozjum przewidziany został przez organizatorów panel poświęcony prezentacji zagadnień związanych z formacją eklezjalną w poszczególnych okresach edukacyjnych.

Jako pierwszy zabrał głos ks. dr Rafał Szewczyk (Warszawa). Omówił on zagadnienie formacji eklezjalnej w okresie szkoły podstawowej. Zdaniem prelegenta, podręczniki szkolne przeznaczone dla tego okresu ukazują tematykę eklezjalną opartą na obrazach biblijnych. Wynika to z faktu, iż nie sposób przedstawić w formie wyczerpującej definicji złożonej natury Kościoła, a ukazywanie go na podstawie

obrazów i symboli stanowi najwłaściwszy sposób przekazu treści nadprzyrodzonych. Badania prowadzone wśród uczniów wykazują, że posiadają oni właściwy obraz natury Kościoła, wymagający jednak znacznego pogłębienia nie tylko w sferze zrozumienia wyuczonych treści, lecz zwłaszcza w kontekście wzmocnienia ich identyfikacji ze wspólnotą Kościoła.

Kolejny z prelegentów, ks. dr Stanisław Dziekoński (Warszawa, Łomża), dokonując analizy używanych w Polsce podręczników szkolnych dla gimnazjum, pod kątem ich zgodności z *Podstawą programową* oraz *Programem nauczania*, wykazał, że prezentują one dojrzałą ofertę dla katechetów, stwarzając szerokie możliwości pracy katechetycznej. Ponieważ rzeczywistość eklezjalna jest na tyle złożona, że nie sposób przedstawić jej za pomocą kilku kolejnych jednostek katechetycznych, dlatego też całość zagadnień dotyczących formacji eklezjalnej rozmieszczona została wśród poszczególnych jednostek tematycznych, wyznaczając im niejako funkcję integracyjną wobec całości.

Jako ostatni z prelegentów zabrał głos ks. dr Paweł Mąkosa (Lublin), prezentując kwestie dotyczące formacji eklezjalnej w okresie szkoły ponadgimnazjalnej. Charakteryzując omawiany okres rozwoju człowieka, wskazał na czynniki mogące stanąć na przeszkodzie w dochodzeniu do tzw. autentycznej religijności młodego człowieka. Zaznaczył on m.in., że w okresie tym brak jest systematycznej katechezy sakramentalnej, co może generować osłabienie związku młodzieży z Kościołem. Analizując podręczniki szkolne, stwierdził, że zawarty w nich obraz Kościoła jest wyczerpujący. Zdaniem ks. dr. Mąkosa, brak w nich jednak konkretnych propozycji kierowanych w stronę młodzieży, co mogłoby zaowocować wzmocnieniem ich identyfikacji ze wspólnotą wierzących.

W ramach dyskusji panelowej uczestnicy spotkania starali się wypracować odpowiedzi na następujące pytania: jaki obraz Kościoła przekazuje katecheza, w jaki sposób budzi poczucie odpowiedzialności za wspólnotę oraz jakie miejsce ukazuje ona młodym w Kościele?

Podsumowania obrad dokonał ks. prof. dr hab. Roman Murawski, który podziękował organizatorom, prelegentom oraz wszystkim uczestnikom spotkania, zapraszając jednocześnie do współtworzenia kształtu następnego sympozjum, zapowiedzianego na 19–20 IX 2006 r.